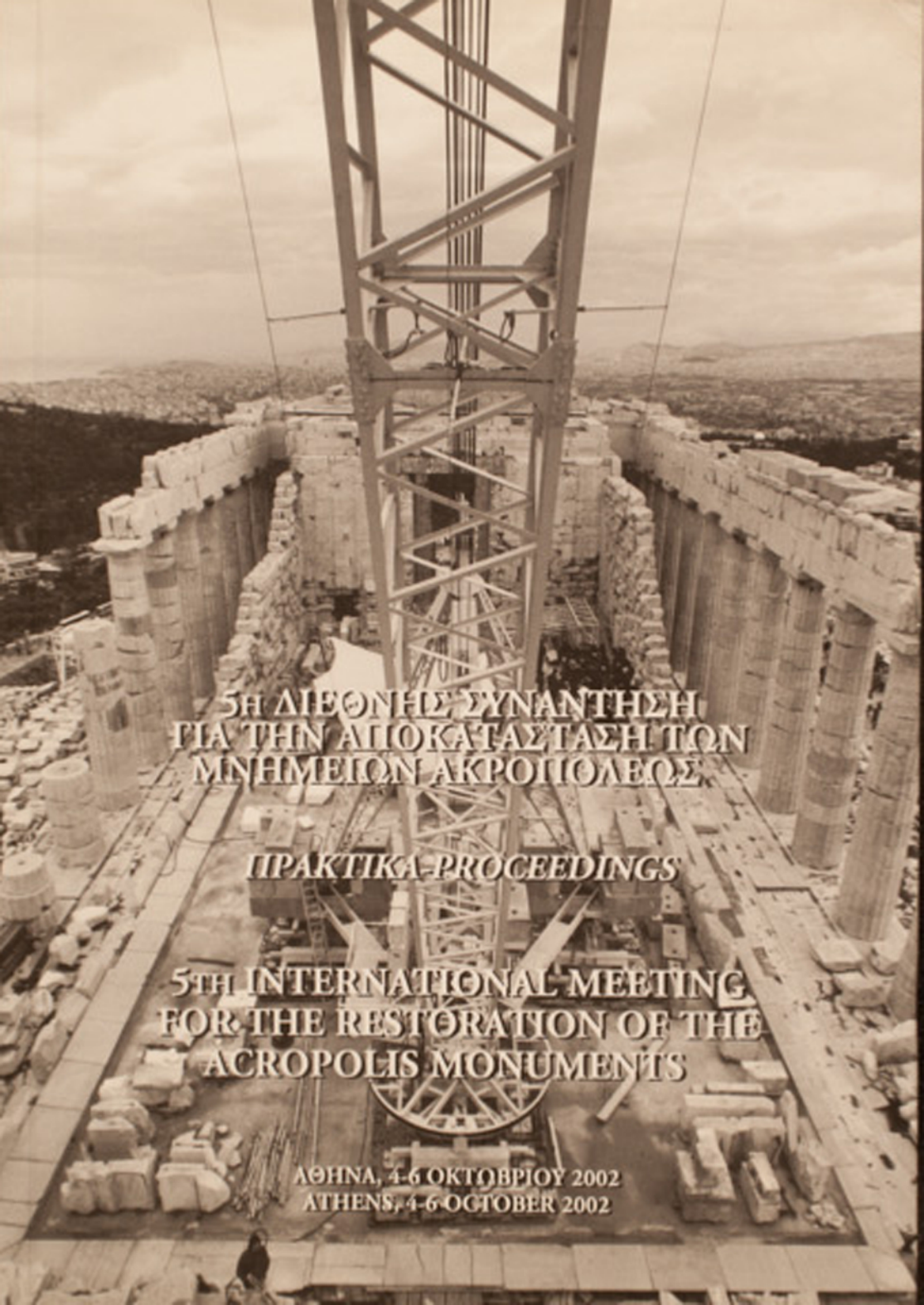

5Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ
ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ-PROCEEDINGS

5TH INTERNATIONAL MEETING
FOR THE RESTORATION OF THE
ACROPOLIS MONUMENTS

ΑΘΗΝΑ, 4-6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2002
ATHENS, 4-6 OCTOBER 2002

Κ. Χατζησολάνη

Το έργο του Τμήματος Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Ακρόπολης

Η παλαιότερη φωτογραφική μαρτυρία που έχουμε από την επίσκεψη ενός σχολείου στον Παρθενώνα είναι του Παρθεναγωγείου της Σχολής Hill το 1860. Από τότε πολλά πράγματα άλλαξαν και στην εκπαίδευση και στον Παρθενώνα.

Σήμερα, τα έργα στην Αθηναϊκή Ακρόπολη δημιουργούν μεγάλο ενδιαφέρον τόσο στην επιστημονική κοινότητα, όσο και στο ευρύτερο κοινό. Για την ενημέρωση του ευρύτερου κοινού η Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης συνεργάζεται με την Α' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Στα πλαίσια μιας συνολικής πολιτικής γίνονται εκδόσεις και παρουσιάσεις. Έτσι ολοκληρώθηκε από τα στελέχη της ΥΣΜΑ ένα μικρό συνοπτικό βιβλίο για τα έργα, θεοπίστηκε η συστηματική, περιοδική, έκδοση ενός ενημερωτικού δελτίου καθώς και η δημιουργία και οργάνωση αναλυτικής ιστοσελίδας στο διαδίκτυο. Η δημιουργία και η επιμέλεια εκθέσεων και ταινιών για τα έργα συνεχίζεται. Αναλυτική παρουσίαση των έργων έχει καθιερωθεί και γίνεται από τον Πρόεδρο της ΕΣΜΑ κάθε χρόνο σε πολύ μεγάλο κοινό, στα πλαίσια της Ένωσης Φίλων Ακροπόλεως. Ένα αναλυτικό άρθρο με θέμα από τα εργοτάξια δημοσιεύεται σε κάθε τεύχος του εξαιρετικού περιοδικού της Ένωσης Φίλων Ακροπόλεως «Ανθέμιον».

Οι αριθμοί των ενδιαφερομένων από τον χώρο της εκπαίδευσης είναι πολύ μεγάλοι. Ιδιαίτερα λοιπόν μας απασχόλησαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία. Κάθε πρόγραμμα που κάνουμε συνοδεύεται από ένα οδοιπορικό έντυπο. Κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος ο προβληματισμός μας για την προσέγγιση του θέματος σχετίζεται άμεσα με την προσέγγιση του εντύπου αυτού, του παιδικού βιβλίου γνώσεων που θα το συνοδεύει. Στον σχεδιασμό μας το πρόγραμμα ταυτίζεται περίπου με το έντυπο, καθώς το έντυπο έχει πολύ μεγαλύτερη δυναμική, θα το πάρουν πολλοί περισσότεροι άνθρωποι από αυτούς που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

Το παιδικό βιβλίο γνώσεων χαρακτηρίζεται από μία ιδιάζουσα αλληλεπικάλυψη στη σχέση εικόνας και κειμένου και κατά συνέπεια του γραφιστικού σχεδιασμού του εντύπου. Σχεδιάζοντας ένα εκπαιδευτικό βιβλίο, το περιεχόμενο αναπτύσσεται αυτοτελώς στο κάθε σαλόνι. Η εικόνα και το κείμενο δουλεύονται μαζί. Ο σχεδιασμός έχει τελειώσει, όταν η θέση τους στο έντυπο γίνεται μονοσήμαντη. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι μέρος της εκπαίδευσης μέσω του βιβλίου γνώσεων αποτελεί η αισθητική εκπαίδευση. Πάντοτε βάλαμε όλες μας τις δυνάμεις για την καλύτερη ποιότητα του κάθε εντύπου που δίνουμε, την επιστημονική του αρτιότητα, τη μεγαλύτερη δυνατή εκπαιδευτική του διάσταση και τη γραφιστική του ποιότητα.

Από το 1994 στα πλαίσια των εκπαιδευτικών μας προγραμμάτων περίπου 15.000 μαθητές περιηγήθηκαν την Ακρόπολη με τη βοήθεια των οδοιπορικών εντύπων «Μια

ημέρα στην Ακρόπολη με τα κείμενα του Πλούταρχου και του Πausανία», «Μια ημέρα στην Ακρόπολη αναζητώντας τη θεά Αθηνά», «Πάμε στην Ακρόπολη» και «Πάμε στον Περίπατο της Ακροπόλεως». Παράλληλα, στο Κέντρο Μελετών περίπου 20.000 μαθητές γνώρισαν τη ζωφόρο του Παρθενώνα με τη βοήθεια του οδοιπορικού εντύπου «28η Εκατομβαιώνας, μία ημέρα με τη ζωφόρο».

Οι αιτήσεις των σχολείων για προγράμματα σε μαθητές είναι πάρα πολλές. Γι' αυτό γρήγορα επιλέξαμε να επενδύσουμε κυρίως αφενός στον εκπαιδευτικό και αφετέρου στο εκπαιδευτικό υλικό. Η συνεργασία μας με τους εκπαιδευτικούς παίρνει πιο συγκεκριμένη μορφή μέσα από την πραγματοποίηση επιμορφωτικών σεμιναρίων σε όλη την Ελλάδα –από το 1994 έγιναν σεμινάρια σε 2.000 εκπαιδευτικούς– τη διοργάνωση εκπαιδευτικών εκθέσεων και ειδικών συνεδρίων. Έχουν πραγματοποιηθεί έξι συνέδρια με θέμα: «Εκπαιδευτικοί και προγράμματα για την Ακρόπολη», στα οποία έχουν συμμετάσχει 1.500 εκπαιδευτικοί. Έχουν παρουσιαστεί 150 εισηγήσεις και έχουν εκδοθεί πρακτικά, τα οποία αποτελούν έναν κορμό των τεράστιων εκπαιδευτικών δυνατοτήτων της κλασικής αρχαιότητας μέσα από τα μνημεία της Ακρόπολης.

Μέσα στα χρόνια αυτά συμμετείχαμε στον σχεδιασμό και την υλοποίηση μουσειακής εκπαίδευσης τόσο του Υπουργείου Πολιτισμού, όσο και του Υπουργείου Παιδείας, με στόχους την ανάδειξη της πολιτισμικής διάστασης της εκπαίδευσης.

Το εκπαιδευτικό υλικό αποτελείται από αφίσες, οδοιπορικά έντυπα, βιβλία, εκπαιδευτικούς φακέλους και μουσειοσκευές. Οι εκδόσεις αυτές έχουν συνολικά τυπωθεί σε περισσότερα από 120.000 αντίτυπα σε ελληνική και αγγλική γλώσσα και απευθύνονται τόσο στον εκπαιδευτικό, όσο και στο παιδί. Με αυτό το σκεπτικό οδηγηθήκαμε στη δημιουργία διπλών εντύπων, ένα για το δάσκαλο και ένα για τον μαθητή, τα οποία συνοδεύτηκαν από την έκδοση αφισών. Ο ολοκληρωμένος αυτός φάκελος για την Ακρόπολη, που επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να οργανώσει ο ίδιος την επίσκεψη των μαθητών του στον Ιερό Βράχο, έχει ήδη αποσταλεί σε περίπου 2.500 σχολεία και βιβλιοθήκες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Οι είκοσι μουσειοσκευές της Υπηρεσίας, με επτά θέματα, έχουν ταξιδέψει από το 1994 σε 2.100 σχολεία και τις έχουν χρησιμοποιήσει περίπου 130.000 μαθητές σε όλη τη χώρα. Πολλές από αυτές έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό, από το Λονδίνο μέχρι την Οσάκα και από το Κίεβο μέχρι το Κάιρο. Επίσης έχουν παρουσιαστεί στην Έκθεση Βιβλίου της Φραγκφούρτης και Παιδικού Βιβλίου της Μπολόνια. Η εμπειρία της χρήσης και της διακίνησής τους επί μία δεκαετία οδήγησε το 2001 στη δημιουργία μιας νέας γενιάς μουσειοσκευών, η οποία δεν προορίζεται πλέον για δανεισμό αλλά αναπαράχθηκε σε πολλαπλά αντίγραφα για να δωρηθούν σε ένα δίκτυο επιλεγμένων σχολείων και βιβλιοθηκών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μέχρι τώρα έχουν δωρηθεί σε διαφόρους φορείς 650 μουσειοσκευές.

Η επιλογή των σχολείων και των φορέων σε όλη την Ελλάδα έγινε μετά από ειδική διαδικασία, βάσει ερωτηματολογίου που στάλθηκε σε φορείς 51 νομών της χώρας. Οι εκπαιδευτικοί τις παρέλαβαν μετά από παρακολούθηση ειδικού σεμιναρίου. Η επιμέλεια των νέων μουσειοσκευών και της παροχής τους έγινε από τις αρχαιολόγους Ε. Καϊμάρα,

Α. Λεοντή και την ομιλούσα. Τη φωτογραφική επιμέλεια είχε ο Σ. Μαυρομμάτης. Μία έκθεση των νέων μουσειοσκευών οργανώθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες μετά από πρόσκληση.

Από τη στιγμή που μπορούν να αποκτήσουν μία μουσειοσκευή τόσο πολλά σχολεία, την αντιμετωπίζουμε ως ένα βιβλίο. Οι μουσειοσκευές, όπως τα βιβλία, τα CD ROMs, το διαδίκτυο, είναι όλα διαφορετικά μέσα προσέγγισης του ίδιου αντικείμενου και το κάθε μέσον έχει τις δικές του δυνατότητες και πρέπει κανείς να τις εκμεταλλευτεί. Στις μουσειοσκευές το θέμα προσεγγίζεται με διάφορες ύλες. Με αντικείμενα, με ήχο, με οδηγίες για θεατρικό παιχνίδι, δραστηριότητες δηλαδή που δημιουργούνται από τον συνδυασμό και την εμπύχωση όλων των περιεχομένων τους. Το κείμενο συνδυάζεται με την εικόνα και το αντικείμενο αυτή τη φορά, έτσι ώστε η μάθηση να γίνεται ένα γοπητευτικό παιχνίδι. Το αρχέτυπο του κλειστού κουτιού γεμάτου με δώρα συνδυάζεται με τις νέες τεχνολογίες.

Οι τέσσερις μουσειοσκευές, αν και θεματικά ανεξάρτητες, μπορούν να αποτελέσουν ένα σύνολο (εικ. 1). Η εικόνα ενός λαμπρού αρχαίου ιερού (μουσειοσκευή «Πάμε στην Ακρόπολη»), όπου λατρεύονται οι θεοί (μουσειοσκευή «Το Δωδεκάθεο») μέσα σε μεγαλοπρεπείς ναούς (μουσειοσκευή «Ένας Αρχαίος Ναός») στολισμένους με έργα μοναδικής τέχνης (μουσειοσκευή «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα») ζωντανεύει ανάγλυφα μπροστά στα μάτια των μαθητών. Ο κόσμος της αρχαιότητας προσεγγίζεται με έναν ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο.

Ειδικότερα, η μουσειοσκευή «Πάμε στην Ακρόπολη» (εικ. 3) πραγματοποιήθηκε με τη χορηγία του Ιδρύματος Σταύρος Σ. Νιάρχος. Ανοίγοντας κανείς το κουτί τον υποδέχεται μια μεγάλη αφίσα της κλασικής Ακρόπολης. Περιλαμβάνει το πρόπλασμα του Ιερού Βράχου σε κλίμακα 1:800 με τα επίπεδα που δημιουργήθηκαν τον 5ο π.Χ. αιώνα, τα επιμέρους προπλάσματα των κτιρίων αριστερά, αφίσες δεξιά και, τέλος, έντυπο υλικό. Ο μαθητής παρατηρεί και τοποθετεί τα κτίρια στον Βράχο, τα συγκρίνει, μελετά τις διαστάσεις τους, τις αναλογίες των όγκων, τη λειτουργία του κάθε κτιρίου, τον προσανατολισμό και την ακριβή του θέση στον Βράχο. Τέσσερις αφίσες με την εξέλιξη του Βράχου στη μακραίωνη ιστορία του: «Η Ακρόπολη κατά την τέταρτη χιλιετία π.Χ.», «Η Ακρόπολη το 480 π.Χ.», «Η Ακρόπολη τον 2ο αιώνα μ.Χ.» και τέλος «Η Ακρόπολη σήμερα», μαζί με έντυπα για τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή με θέματα: «Πάμε στην Ακρόπολη» και «Πάμε στον Περίπατο της Ακροπόλεως» με αναπαραστάσεις των μνημείων, των ιερών σπηλαίων, των θεάτρων, τόσο κατά την κλασική εποχή όσο και σήμερα, βοηθούν τον μαθητή να ακολουθήσει ένα οδοιπορικό στον Βράχο και να αναπαραστήσει με τη φαντασία του το λαμπρό ιερό.

Με επίκεντρο την απεικόνιση των θεών στη ζωφόρο του Παρθενώνα, η μουσειοσκευή με τίτλο «Το Δωδεκάθεο» περιλαμβάνει εποπτικό υλικό, έντυπα και παιχνίδια για τους θεούς. Για κάθε θεό έχει σχεδιαστεί μία έγχρωμη καρτέλα και ένα έντυπο, στο οποίο υπάρχει μια σύντομη περιγραφή, οι ιδιότητες του θεού, οι σχετικοί με τη λατρεία του μύθοι, οι κυριότερες επωνυμίες του, τα κυριότερα ιερά και σύμβολά του. Εικονογραφούνται με ένα άγαλμα, ένα ναό, ένα αγγείο, ένα νόμισμα και ένα νεώτερο έργο τέχνης

για κάθε θεό. Διάφορα αντικείμενα, τα σύμβολά των θεών, γραμματόσημα και νομίσματα με τους θεούς, συνοδεύουν τη μουσειοσκευή. Το 2001 η μουσειοσκευή αυτή επελέγη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για να δοθεί ως εκπαιδευτικό υλικό στα σχολεία όλης της χώρας, που ανήκουν στο πρόγραμμα «ευέλικτης ζώνης» του Υπουργείου Παιδείας.

Σχετική με την κατασκευή του αρχαίου ναού είναι η τρίτη μουσειοσκευή με τίτλο «Ένας Αρχαίος Ναός» (εικ. 4), που πραγματοποιήθηκε με τη χορηγία του Ιδρύματος Μποδοσάκη. Ανοίγοντας τη μουσειοσκευή βλέπει κανείς τον γνωστό πίνακα του Schinkel. Ένα αντίγραφο του Παρθενώνα δείχνει στους μαθητές με παραστατικό τρόπο πως ήταν ένας αρχαίος ναός. Σε ένα συρτάρι υπάρχουν δεκαέξι σφραγίδες, με τη βοήθεια των οποίων οι μαθητές μπορούν να συνθέσουν τον δωρικό, τον ιωνικό και τον κορινθιακό ρυθμό. Αντίγραφα κίωνων των τριών ρυθμών της κλασικής αρχιτεκτονικής βοηθούν τα παιδιά να παρατηρήσουν και να αναγνωρίσουν τις επιμέρους μορφές, να συγκρίνουν τους ρυθμούς μεταξύ τους, να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά τους. Η μουσειοσκευή περιέχει ένα βιβλίο για τους αρχαίους ναούς με σχέδια, διαγράμματα και φωτογραφίες από δεκαέξι ειδικά επιλεγμένα μνημεία, που δίνουν τη γνώση και τη δυνατότητα στα παιδιά, με τις σφραγίδες και μελάνι διαφορετικών χρωμάτων, να δημιουργήσουν όψεις κτιρίων των διαφόρων ρυθμών σε δικές τους συνθέσεις. Πλαστικές μήτρες κυματίων συνοδεύουν τη μουσειοσκευή.

Η τέταρτη μουσειοσκευή έχει θέμα «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα». Η μουσειοσκευή περιέχει δεκαέξι πλαστικές μήτρες του συνόλου των λιθοπλίνθων της δυτικής ζωφόρου, σύμφωνα με την αποκατάσταση σε κλίμακα 1:20 του γλύπτη John Henning πριν από δύο αιώνες, όπου τα παιδιά χυτεύουν γύψο και φτιάχνουν έτσι τα δικά τους αντίγραφα. Επίσης, περιλαμβάνει μια μικρή μακέτα του Παρθενώνα, δέκα καρτέλες με φωτογραφίες ορισμένων από τις σωζόμενες λιθοπλίνθους σε κλίμακα 1:5, το βιβλίο «Περίπατοι στον Παρθενώνα», ένα βιβλίο για το μνημείο και τα γλυπτά του, καθώς και πλαστική μήτρα της κεφαλής της θεάς Ίριδας από την ανατολική ζωφόρο, η οποία φέρνει σε επαφή τον μαθητή με την πραγματική κλίμακα του μνημείου. Τη μουσειοσκευή συμπληρώνει ένα φωτογραφικό ανάπτυγμα της ζωφόρου (εικ. 2), σε κλίμακα 1:20, μήκους οκτώ μέτρων, που ουσιαστικά είναι ένα μικρό εύχρηστο βιβλίο, ένα εργαλείο με το οποίο μπορεί κανείς να διαβάσει τη ζωφόρο. Σε αυτό έχουν συγκεντρωθεί φωτογραφίες όλων των σωζόμενων λίθων, οι οποίες έχουν συμπληρωθεί με τα σωζόμενα σχέδια του Carrey και του Stuart, προκειμένου να δοθεί κατά το δυνατόν πληρέστερη εικόνα του συνόλου. Όλες οι φωτογραφίες και η εξαιρετικά δύσκολη σύνθεσή τους σε μία ενιαία αποκατάσταση της ζωφόρου έγιναν από τον Σ. Μαυρομμάτη. Από εκδοτικής δε πλευράς, την οποία επιμελήθηκε επίσης ο κ. Μαυρομμάτης, ήταν το πιο δύσκολο βιβλίο που κάναμε ποτέ.

Η φωτογραφική ανασύνθεση της ζωφόρου τοποθετήθηκε σε μία σχηματική μακέτα του Παρθενώνα σε κλίμακα 1:20, που κατασκευάστηκε γι' αυτό τον λόγο και τοποθετήθηκε μέσα στο Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως. Η μακέτα με τη ζωφόρο στη θέση της έχει βελτιώσει πολύ την κατανόηση της ζωφόρου. Δίνει στον μαθητή τη δυνατότητα να τη δει συνολικά, όπως τη σχεδίασαν οι δημιουργοί της, να καταλάβει το μέγεθος του έργου,

να παρατηρήσει την αντιστοιχία των θεμάτων στη βόρεια και νότια πλευρά, να συνειδητοποιήσει την άμεση σχέση αρχιτεκτονικής και γλυπτικής, να παρακολουθήσει την ιστορία του κτιρίου επάνω στη ζωφόρο.

Έχοντας τώρα τέτοιες φωτογραφίες και την ανασύνθεση, το επόμενο βήμα δεν μπορούσε να είναι άλλο από ένα CD ROM για τη ζωφόρο (εικ. 5-6). Η Υπηρεσία μας, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, το έχει σχεδόν ολοκληρώσει. Η ομάδα μας αποτελείται από την Α. Χωρέμη, τον Σ. Μαυρομμάτη, τον Κ. Αντωνιάδη, την Ε. Σαχίνη, την Ε. Καϊμάρα και εμένα. Στο κυρίως μενού υπάρχουν τρία κεφάλαια: μία γενική εισαγωγή, μία περιήγηση στη ζωφόρο και μία περιγραφή των παραστάσεων ανά λίθο. Το θέμα της αριθμησης των λίθων και μία επιλογή της βιβλιογραφίας ολοκληρώνουν το μενού.

Ας αρχίσουμε με την εισαγωγή. Περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο για τον ναό και τον γλυπτό του διάκοσμο, δηλαδή το άγαλμα, τα αετώματα, τις μετόπες και τη ζωφόρο. Συνεχίζουμε με το θέμα της ζωφόρου. Γίνεται ειδική αναφορά στη γιορτή των Παναθηναίων και ακολουθεί ένα κεφάλαιο για τις θεωρίες και την ερμηνεία της ζωφόρου. Το επόμενο κεφάλαιο αναφέρεται στον σχεδιασμό και την κατασκευή της ζωφόρου, ενώ η εισαγωγή τελειώνει με μία συνοπτική αναφορά στην ιστορία της.

Ας προχωρήσουμε τώρα στην περιήγηση της ζωφόρου. Η περιήγηση οδηγεί τον χρήστη γύρω - γύρω στο μνημείο, για να δει τη ζωφόρο συνολικά με λίγα και πολύ απλά, τα απολύτως απαραίτητα, κείμενα. Με την τοποθέτηση του δείκτη πάνω σε έναν λίθο γίνεται η μετάβαση στο κεφάλαιο περιγραφή. Ο λίθος εκεί παρουσιάζεται μόνος του, μεγαλύτερος, ενώ διαθέτει ένα δικό του περιγραφικό κείμενο. Πατώντας τώρα τον δείκτη ξανά πάνω στον λίθο επιτυγχάνεται η επιστροφή στην περιήγηση. Η περιήγηση, με τη χρησιμοποίηση των καταλλήλων πλήκτρων, μπορεί να γίνει και προς τις δύο κατευθύνσεις, από τα αριστερά προς τα δεξιά και τανάπαλιν.

Ας προχωρήσουμε τώρα στο κεφάλαιο περιγραφή. Εκεί υπάρχει η εισαγωγή σε κάθε πλευρά, όπου υπάρχει ο κατάλογος των λίθων. Με την τοποθέτηση του δείκτη πάνω σε ένα λίθο, αυτός επιλέγεται και εμφανίζεται η αναλυτική περιγραφή του. Αυτή περιλαμβάνει κείμενο και τα σχέδια του Carrey ως αχνό υπόβαθρο, τα οποία, με την κατάλληλη χρήση πλήκτρων, μπορούν να απομακρύνονται ή να εμφανίζονται στην οθόνη. Τοποθετώντας τον δείκτη στο κείμενο, σε προεπιλεγμένες λέξεις, εμφανίζεται η επεξήγησή τους.

Τελειώνουμε με την επιλογή βιβλιογραφίας. Το CD ROM αυτό υπολογίζεται ότι θα είναι έτοιμο, στα ελληνικά και αγγλικά, τον προσεχή Μάρτιο, οπότε και θα αποσταλεί σε σχολεία και βιβλιοθήκες σε όλη τη χώρα. Σε έναν χρόνο, αφού το έχουμε μελετήσει στην πράξη, θα γίνει η δεύτερη έκδοση. Τελικός στόχος είναι η εισαγωγή του στον κόμβο του Υπουργείου Πολιτισμού στο διαδίκτυο.

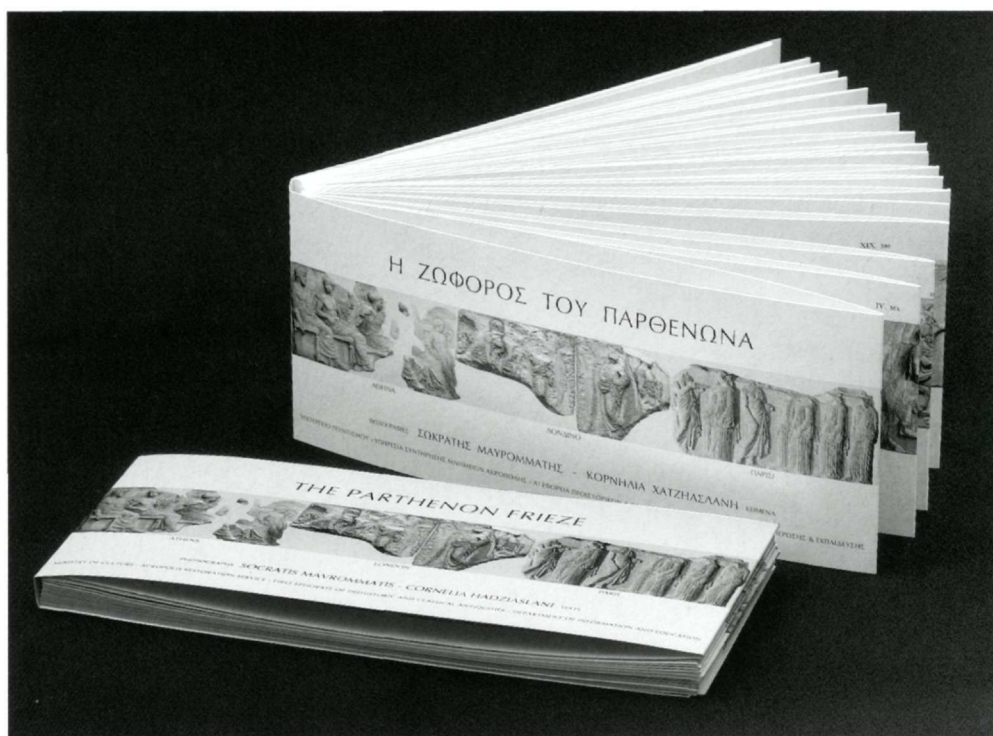
Όταν το 1991 η ΕΣΜΑ αποφάσισε τη μεγαλύτερη επέμβαση στον Παρθενώνα, την αποσυναρμολόγηση και μεταφορά της δυτικής ζωφόρου στο Μουσείο Ακροπόλεως, τη ζωφόρο ήξεραν μόνον οι ειδικοί. Η ζωφόρος σήμερα είναι οικεία στα περισσότερα σχολεία της Ελλάδας, έχει ενσωματωθεί σε πολλά μαθήματα. Πιστεύουμε βάσιμα, ότι κατά το περίφημο έτος 2004 θα την ξέρουν όλοι. Σας ευχαριστώ πολύ.

Βιβλιογραφία

- Κ. Χατζηασλάνη (επιμ.), Οι εκπαιδευτικοί μιλούν για την Ακρόπολη, περιοδικό Αρχαιολογία, 52, 1994.
- C. Hadziaslani, Educational Programmes on the Athenian Acropolis, Acropolis Restoration. The CCAM Interventions (R. Economakis ed.), London 1994, 92-99.
- Κ. Χατζηασλάνη, Αισθητική Αγωγή μέσα από την Κλασική Αρχαιότητα. Εκπαιδευτικά Προγράμματα στην Ακρόπολη, Πρακτικά συνεδρίου με θέμα «Το Παιδί και η Αισθητική Αγωγή», οργάνωση Ελληνική Εταιρεία Αισθητικής, Αθήνα 25-27 Απριλίου 1996, Αθήνα 1998, 253-261.
- C. Hadziaslani, Education through the Acropolis Monuments, Proceedings of the Osaka City University International Symposium 1996 on Preservation of Cultural Heritage in Athens and Osaka, Osaka October 6-8, 1996, (T. Seki ed.), Osaka 1998, 16-23.
- C. Hadziaslani, A Day on the Acropolis with Plutarch and Pausanias, in «Adult Education and the Museum», Final Report on the Socrates Project TM-AE-1-995-DE-1, Supported by the DGXXII of the European Commission, (Br. Martin ed.), Bonn 1999.
- Κ. Χατζηασλάνη, Η Ακρόπολη μέσα από τα Μάτια των Εκπαιδευτικών – Εκπαιδευτικά Προγράμματα στην Ακρόπολη, Πρακτικά Διημερίδας με θέμα «Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις στη Μουσειακή Αγωγή», Οργάνωση Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Ρόδος, 24-25 Νοεμβρίου 2000 (επιμ. Γ. Κόκκινος, Ε. Αλεξάκη), Αθήνα 2002, 107.
- Εκπαιδευτικοί και Προγράμματα για την Ακρόπολη, Πρακτικά 6ης Ημερίδας, Οργάνωση Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης ΥΣΜΑ, (επιμ. Ζ. Χατζή), Εικαστική Παιδεία, 17, 2001.
- Ε. Καϊμάρα, Τα νέα εκπαιδευτικά προγράμματα «Πάμε στην Ακρόπολη» και «Πάμε στον Περίπατο της Ακροπόλεως», στο περιοδικό Εικαστική Παιδεία, 17, 2000, 80-83.
- Α. Λεοντή, Εκπαιδευτικά Προγράμματα στην Ακρόπολη και στο Κέντρο Μελετών Ακροπόλεως, στο περιοδικό Εικαστική Παιδεία, 17, 2001, 76-79.
- Κ. Χατζηασλάνη, Εκπαιδευτικές Μουσειοσκευές και Εκπαιδευτικά προγράμματα στην Ακρόπολη, στο ICOM, Μουσείο-Σχολείο, 6ο Περιφερειακό Σεμινάριο σε Εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στο νομό Καβάλας, Καβάλα, 20-22 Σεπτεμβρίου 2002, 48, 89-92.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα στην Ακρόπολη, στο Παιχνίδια Πολιτισμού, Εκπαιδευτικές Δράσεις του Υπουργείου Πολιτισμού, Αθήνα, Οκτώβριος 2002, 94-99.
- Κ. Χατζηασλάνη, Παιδί, Εικόνα και Αντικείμενο, στο Πρακτικά, 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εικονογράφησης Παιδικού και Εφηβικού Βιβλίου με θέμα «Εικόνα και Παιδί», Κέντρο ΓΑΙΑ – Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας, (επιμ. Π. Ζαμπέλης), 19 Οκτωβρίου 2001, Αθήνα 2003.

ΕΙΚ. 1 Οι εκπαιδευτικές μουσειοσκευές της Ακρόπολης

ΕΙΚ. 2 Φωτογραφικό ανάπτυγμα της ζωφόρου του Παρθενώνα σε κλ. 1:20

ΕΙΚ. 3 Η εκπαιδευτική μουσειοσκευή «Πάμε στην Ακρόπολη»

ΕΙΚ. 4 Η εκπαιδευτική μουσειοσκευή «Ένας Αρχαίος Ναός»

Η ΖΩΦΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΖΩΦΟΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

- ▶ Ο ναός κι ο ψευδός του διάκοσμος
- ▶ Το θέμα της ζωφόρου
- ▶ Ο σχεδιασμός και η κατασκευή της ζωφόρου
- ▶ Η ιστορία της ζωφόρου

ΠΕΡΙΓΗΓΗ ΣΤΗ ΖΩΦΟΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ

- ▶ Νότια ζωφόρος
- ▶ Ανατολική ζωφόρος
- ▶ Βόρεια ζωφόρος
- ▶ Δυτική ζωφόρος

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΛΙΘΟ

- ▶ Νότια ζωφόρος
- ▶ Ανατολική ζωφόρος
- ▶ Βόρεια ζωφόρος
- ▶ Δυτική ζωφόρος

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η ΑΡΙΘΜΗΣΗ ΤΗΣ ΖΩΦΟΡΟΥ

ΕΙΚ. 5 Το CD-ROM της ζωφόρου του Παρθενώνα: εισαγωγική οθόνη

▶ ΝΟΤΙΑ ΖΩΦΟΡΟΣ

▶ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ

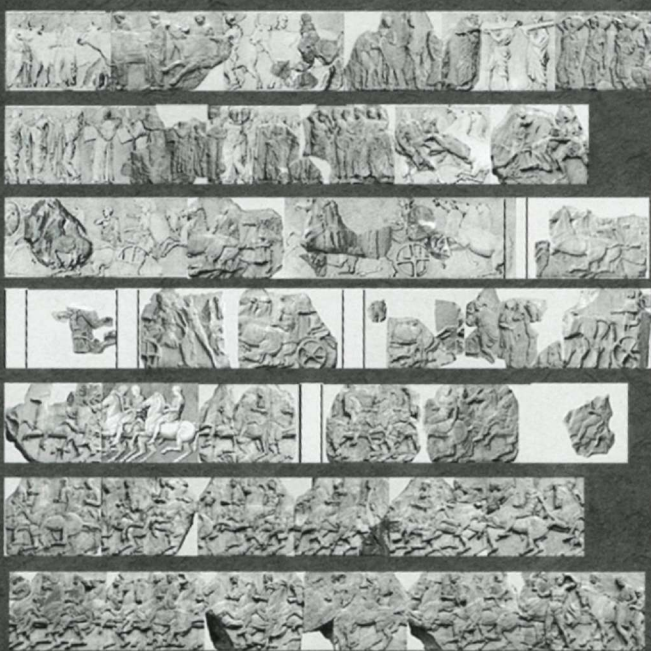
▶ ΒΟΡΕΙΑ ΖΩΦΟΡΟΣ

▶ ΔΥΤΙΚΗ ΖΩΦΟΡΟΣ

ΛΙΘΟΣ Β XXXV

Σώζεται εν μέρει στο Μουσείο Ακροπόλεως, εν μέρει στο Βρετανικό Μουσείο. Το μέσο μήκος κάθε λίθου είναι 1,22μ. Το συνολικό μήκος της βόρειας ζωφόρου ήταν 58,70μ. Η απεικόνιση των σκηνών αρχίζει από τη βορειοδυτική γωνία του οπισθοπόρου σαν συνέχεια της πομπής που έχει αρχίσει στη δυτική πλευρά, δηλαδή από τον λίθο Β XLVII προς τον λίθο Β Ι. Η δράση εξελίσσεται σταδιακά από πιο ήρεμη, και επιταχυνόμενη φθάνει στον καλπασμό. Χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο διαχωρισμός των λίθων, οι ιππείς εικονίζονται να προχωρούν σε στίχους ανά επτά ή οκτώ, κρύβοντας εν μέρει ο ένας τον άλλο. Η συνεχής ροή των ιππέων διακόπτεται μόνον από έναν επόπτη (90) του λίθου XXXIV. Χάρης στην ποικιλία των στολών, των στάσεων και χειρονομιών των πιο όμορφων ιππέων και την κατά διαστήματα απεικόνιση του ιππέα που κυριεύει πίσω το κεφάλι, αποφεύγεται η μονotonία. Για τις αποδόσεις θραυσμάτων σημαντική είναι η συμβολή των σχεδίων του J. Carrey.

σελ. 1/2 ▶

ΕΙΚ. 6 Το CD-ROM της ζωφόρου του Παρθενώνα: ανάπτυγμα και σχολιασμός βόρειας πλευράς